

партнерами розробити та впровадити в життя стратегічний антикризовий план подолання загроз національній безпеці України, розрахований також і на післявоєнний період.

1. У МВС назвали кількість уражених цивільних і військових об'єктів через ракетні атаки росіян. URL: <https://www.volynnews.com/news/all/u-mvs-nazvaly-kilkist-urazhenykh-tsyvilnykh-i-viyskovykh-obyektiv/>

2. В ООН назвали офіційну кількість загиблих цивільних в Україні з 24 лютого. URL: <https://www.unian.ua/war/viyna-v-ukrajini-2022-v-oon-pidrahuvali-kilkist-zagiblih-mirmih-ukrajinciv-12031572.html>.

3. У МВС назвали кількість пошкоджених обстрілами об'єктів критичної інфраструктури. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/12/28/novyna/suspilstvo/mvs-nazvaly-kilkist-poshkodzhenykh-obstrilamy-obyektiv-krytychnoyi-infrastruktury>.

4. Природа та війна: як російська агресія вплинула на довкілля. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/11/08/infografika/suspilstvo/pryroda-ta-vijna-yak-rosijska-ahresiya-vplynula-dovkillya>.

5. Ліси в Україні: скільки грошей витрачали на відновлення останні 10 років. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2021/06/15/infografika/suspilstvo/lisy-ukrayini-skilky-hroshej-vytrachaly-vidnovlennya-ostanni-10-rokiv>.

6. Втрати України від війни становитимуть 33-35 % ВВП. URL: https://lb.ua/economics/2022/11/14/535849_vtrati_ukraini_vid_viyni.html.

УДК 349.6+351

DOI: 10.31733/17-03-2023-232-233

Любов КВАСНІЙ

професор кафедри менеджменту
організацій, економіки та підприємництва,
кандидат економічних наук, доцент

Олена ОРЛОВА

професор кафедри менеджменту
організацій, економіки та підприємництва
кандидат економічних наук, доцент

*(Прикарпатський інститут
імені Михайла Грушевського
Міжрегіональної академії
управління персоналом)*

ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Право людини на чисте довкілля в конституціях сучасних держав та в їх правових нормативних документах вважається правовою підставою юридичного закріплення екологічної функції держави. З огляду на майбутній вплив на навколишнє середовище на етапі планування політики, плани та програми розвитку не є юридично обов'язковими в Україні, на відміну від законодавства ЄС.

Природоохоронні аспекти мало враховувалися в галузевій економічній політиці. Впровадження передових екологічно чистих технологій і розповсюдження передового досвіду є дуже низькими. Порівняно невисокі ціни на енергоносії, що зберігаються протягом тривалого часу, а також високий рівень зношеності та моральної застарілості обладнання призвели до того, що Україна посідає шосте місце у світі за обсягами споживання газу, що перевищує в 3-4 рази показники європейських країн. Лише протягом останніх трьох років в умовах зростання цін на газ вживаються заходи, спрямовані на розвиток відновлюваних та альтернативних джерел енергії.

У зв'язку з військовими діями в Україні, спричиненими військовою агресією росії, додатково необхідно вирішити питання щодо охорони довкілля на військових та оборонних об'єктах, недоступність яких для здійснення відповідного нагляду та контролю, що призводить до порушення природоохоронного законодавства, забруднення поверхневих і підземних вод нафтопродуктами, руйнування природних ландшафтів та незадовільне відновлення непридатних для використання земель. Вітчизняними підприємствами та

іншими суб'єктами господарювання не достатньо налагоджена система екологічного врядування та екологічного маркування продукції. Тому не можна втрачати час, оскільки масштаби руйнувань просто занадто великі.

Інтеграція екологічної політики в галузеві політики, обов'язкове врахування екологічної складової при розробці стратегій, планів і програм розвитку України, запровадження екологічного врядування на підприємствах, «озеленення» господарської діяльності є шляхом до сучасної галузевої екологічної політики, яка реалізується в країнах Західної та Східної Європи [1].

Відмінності соціально-економічного розвитку регіонів України зумовлюють неоднакове техногенне навантаження на довкілля. «На сьогодні доведена пряма залежність між забрудненням довкілля і суттєвим погіршенням здоров'я населення, негативними змінами в його генофонді. В таких умовах актуальність і значимість права громадян на безпечне для життя і здоров'я навколишнє природне середовище набуває особливої гостроти. Охорона і відновлення довкілля, як загальної системи життєзабезпечення людини, перетворюється в задачу першорядної важності з точки зору збереження генофонду народу України, а також перспектив економічного і соціального розвитку»[2]. Передбачається, що положення Стратегії та розроблених на її основі Національних планів дій будуть інтегровані в регіональні програми соціально-економічного розвитку та деталізовані на рівні регіональних планів дій з охорони навколишнього природного середовища, на основі яких будуть розроблені місцеві плани дій з охорони навколишнього природного середовища та підготовлені на рівні територіальних громад.

За результатами реалізації місцевих планів дій передбачається посилити роль органів місцевого самоврядування в процесі реалізації державної екологічної політики, визначити напрями її вдосконалення з урахуванням регіональної специфіки та орієнтирів сталого просторового розвитку європейського континенту. Така політика регіоналізації відповідає положенню Конституції України, відповідно до якого «територіальний устрій України ґрунтується на засадах єдності та цілісності державної території, поєднання централізації та децентралізації у здійсненні державної влади, збалансованості соціально-економічного розвитку регіонів з урахуванням їх історичних, економічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних і культурних традицій» [3]

Відповідальність за порушення екологічного законодавства – це сукупність правових засобів, встановлених законодавством (адміністративним, кримінальним, цивільним, трудовим, фінансовим тощо), які застосовуються у випадках порушення вимог охорони довкілля та екологічної безпеки населення, умов та режиму використання природних ресурсів, заподіяння шкоди навколишньому природному середовищу [4].

Вважаємо, що дотримання принципів Цивільного кодексу, який втілює концепцію турботи про довкілля та збереження ресурсів, є неминучим кроком для нас на практиці гармонійного співіснування людини та природи. Для цього суб'єкти громадянства, які здійснюють цивільну діяльність, повинні сприяти економії ресурсів та охороні навколишнього середовища. З метою ефективного покарання за делікти, які забруднюють навколишнє середовище та руйнують екологію, вважаємо доцільним дотримання принципу інверсії тягара доказування, а також системи штрафної компенсації.

Сильна інституційна гарантія, безумовно, стане новою віхою в побудові сучасної правової держави з українською специфікою.

-
1. About the Fundamental Principles (Strategy) of the State Environmental Policy of Ukraine for the Period up to 2030. URL :<http://www.uniflor.com.ua>.
 2. Заржицький О.С. Актуальні проблеми правового забезпечення екологічної політики України: монографія. Д. : Національний гірничий університет, 2012. 200 с.
 3. Черкашина М. К. Юридичні гарантії права природокористування: монографія. Харків: Вид-во «Фінн», 2010. С. 36-37.
 4. Development strategy – Ministry of Environmental Protection. URL: <https://mepr.gov.ua>.